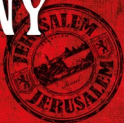

TINA VAN DER HOLLAND

KRONIKA SENDVIČOVEJ ZENY

röruna

TINA VAN DER
HOLLAND

KRONIKA
SENDVIČOVĚJ ŽENY

Autorská poznámka:

Román bol inšpirovaný skutočným príbehom, avšak autorka uplatnila pri jeho písaní právo na literárnu fikciu, preto je akákoľvek zhoda so skutočnými, či už žijúcimi, alebo zosnulými osobami, vylúčená.

Pod'akovanie:

Ďakujem svojim priateľkám, tiež „sendvičovým“ ženám, ktoré ma pri písaní vrelo podporovali a pomohli mi pri dokončení rukopisu podnetnými poznámkami. V abecednom poradí: Zuzane Kassaiovej, Angele Lencsesovej, Tatiane Nezkusilovej a Darine Tóthovej.

Copyright © Tina Van der Holland 2015

Cover design © Tina Van der Holland 2015

Photos © Oxlock, miljanam, Pavel Mastepanov, Rosario Rizzo,

Fotky&Foto

Layout design © Vydavateľstvo Koruna

Slovak edition © Vydavateľstvo Koruna 2015

ISBN: 978-80-89681-61-7

TINA VAN DER
HOLLAND

KRONIKA
SENDVIČOVEJ ŽENY

Motto:

*Je ľahké byť krásny, milý a inteligentný,
keď je všetko v poriadku.
Charaktery sa lámu, keď prídu starosti.*

Teraz...

1. KAPITOLA

Tretie želanie

Keby sa mi raz podarilo chytiť zlatú rybku, mala by som tri želania, z nich jedno také isté ako pred niekoľkými rokmi. Želanie, aby zavládol celosvetový mier, by som zopakovala, lebo, akokoľvek mi je z toho smutno, obávam sa, že situácia sa napriek môjmu zbožnému želanu odvtedy iba zhoršila. Najmä na Blízkom východe, kde žije môj syn. A dcéra – no, nedopoviem, ešte sa uvidí. Znepokojuje ma situácia v Iraku a Sýrii, aj keď je to úplne neženské – čudovali by sa moje priateľky a kolegyne, ktoré *politika* vôbec nezaujíma... Ved' ani mňa by za iných okolností nezaujímal! Radšej by som si dookola čítala svoje obľúbené romány a pozerala filmy s Colinom Firthom, mojím tajným idolom, a domnievam sa, že aj vekovo primeraným. Namiesto toho číham na správy, či už na našich televíznych stanicích, alebo zahraničných, ako sú BBC alebo CNN. Niekedy ich ani nedokážem dopozerať. Militantní islamisti reprezentovaní zoskupením Islamský štát odrezávajú svojim zajatcom hlavy zaživa – je to hrôza a des a deje sa to všetko na môj vkus až príliš blízko izraelských hraníc. Tak blízko, že – ako mi povedal Daniel na Skype – Izraelčania sa niekedy vyvezú k hraniciam so Sýriou a d'alekohľadmi môžu sledovať boje, čo tam prebiehajú.

Bfíf. Ako som povedala – hrôza a des.

Ale svoje druhé želanie by som zmenila. Krásne Vianoce, ba dokonca najkrajšie v mojom živote, som už vďaka Milanovi zažila, a teraz by som si želala mať jednu zázračnú fľaštičku. Takú s pevným uzáverom, aby z nej obsah nevyprchával len tak halabala, aby sa v nej držal tuho ako najkrajší parfum na svete pozostávajúci zo spomienok na krásne chvíle s mojimi deťmi a s vôňou Viktórie.

Keďže takú fľaštičku zatiaľ nemám, včera večer som si opäť ustlala na gauči v bývalej Danielovej izbe a schúlila som

sa pod paplón, ktorý naposledy u nás používal. Bez obliečok, tie som už po jeho odchode vyprala aj naškrobila. To isté som vykonala aj s Miminými obliečkami, ktorá bola s dcérou ešte nedávno doma. Vankúš som si vzala Mimin, podhlavniček Vikin, no a paplón bol Danielov. Nostalgicky som sa v bielizni znovu pokúšala vycítiť blízkosť mojich najdrahších a učičkať boľavé srdce. Daniel, môj krásny syn s tmavo gaštanovými vlasmi po Milanovi, dravosťou a chuťou do života po mne... Miriam, s červenými vlasmi ako som mávala aj ja, ale s povahou ktovie, po ktorom predkovi... Snád' po Milanovej babičke, ktorá sama viedla krčmu v Šiveticiach, kým jej manžel, tiež ortodoxný Žid, študoval Tóru a Talmud.

A potom som mala v noci taký živý sen. Snívало sa mi, že som v Jeruzaleme a s Danielom sa znovu prechádzame po uličkách Dávidovho Starého mesta. Ako to už vo snoch býva, zrazu som sa videla, ako stojím uprostred okolostojaceho pokrikujúceho davu v úzkej, tmavej uličke, po ktorej zbičovaný a zakrvavený Ježiš s trňovou korunou na hlave práve vynáša svoj kríž na Golgotu. Bola som síce v dave, a predsa ma od neho oddeľovalo zvláštne svetlo, zamerané predovšetkým na biele plátno, ktoré som držala v ruke. Ježiš si nevšiml nikoho a nič naokolo; bolo zjavné, že už má namále a jediné, čo ho drží pri živote, je vnútorná sila vytrvať, dokonat' svoju pozemskú úlohu a povinnosť.

Nemohla som sa dívať na to, ako mu z čela, spod trňovej koruny stekajú pramienky čerstvej krvi a zahmlievajú už aj tak malátny pohľad. Prikročila som k nemu a snažila som sa mu zasunúť poskladaný kúsok bieleho plátna pod trne. Nešlo mi to jednoducho, trňová koruna sa mu vrývala až do živého a on sa ani nezastavil, silou vôle sa ťahal ťažko prešľapujúc z nohy na nohu nahor. „Nechaj tak, žena,“ zastal náhle a obrátil sa ku mne. „Môj osud je spečatený a svoj nájdeš vpísaný do tohto obrúska,“ vrátil mi plátno a naše oči sa nakrátko stretli. Nevieam, čo prečítal v mojich, ale ja som zrazu namiesto jeho tváre uvidela Ariela a jeho hlboké, sivo-zelené oči.

Potom sa opäť sťažka pohol, poháňaný bičmi rímskych vojakov.

Osamela som na okraji cesty. Celý dav ľudí sa hrnul nahor za odsúdeným, stúpajúc jeden druhému po nohách, strkajúc do seba, bažiac po ohromujúcich zážitkoch.

Ako dnes, pomyslela som si trpko, akoby tých dvetisíc rokov ani neuplynulo. Darmo, ľudskú podstatu tak ľahko nezmeníš – senzáciu, nech je *akákoľvek*, chce vidieť každý, povzdychla som si a ešte raz obzrela navôkol.

Tmavé tieňe z uličky zmizli. Bola zrazu prežiaraná jasným svetlomodrým svetlom, v ktorom sa kde-tu začali postupne objavovať drobné žlté, oranžové a červené záblesky.

Rástli.

Rýchlo som sa sklonila k obrúsku v mojich rukách. Najprv som si ho priložila k tvári, aby som sa cez dotyk s ním priblížila Spasiteľovi.

Plátno, predtým čisté a bez stopy každej vône, teraz voňalo. Voňalo ako Daniel, ako Miriam, keď boli malí. Aj ako Viki, *Victoria*, keď som ju po kúpeli skladala z náruče do postieľky. Dokonca sa mi zazdalo, že na ňom vidím odtlačok tváre dieťaťa.

Dieťaťa.

Keď som sa nabažila vôňe, odtiahla som ruky od tváre, aby sa plátno ocitlo pred mojimi očami, a podržala som ho vo vhodnej vzdialenosti tak, aby som mohla zaostriť zrak. Detská tvár sa stratila a krvavé škvrny sa na ňom medzitým rozpili do tvarov, v ktorých som spoznala hebrejské písmo. Aj keď som sa hebrejsky nikdy neučila, vo sne sa mi znaky raz-dva poskladali do slov, ktorých nebolo veľa: „*Nechaj to na mňa.*“

Vzápätí všetko vrátane mňa pohltili veľké žlté, oranžové a červené plamene ohňa.

Ariel. Meno, ktorého význam je – oheň boží.

Ach. Budím sa zo sna celá rozochvená a spotená a šmátram po spínači nočnej lampy. Nenachádzam ho, pravdaže – nie som v spálni, v manželskej posteli spolu s Milanom, ale v bývalej Danielovej izbe. Musím teda vstať a podísť k stojacej lampe. Čo najrýchlejšie to vykonám, potom si sadnem na stoličku pri stole a šmátram v šuplíku s liekmi.

Joj!

Tých liekov je teda požehnané. Na nervy, na kosti, na žalúdok, na vysoký tlak, na alergiu, proti kyseline, proti bolesti... Aby som sa v tom vyzнала, minule som si všetky zapísala do tabuľky, prehľadne vytvorenej v Exceli MS Office. Alebo, moment, Neurol mi lekárka zrušila, s tým, že: „Ja sa nedám kvôli vám zavrieť, pani Skalická. Neurol je návykový medikament. Čas, kedy som vám ho mohla predpisovať, uplynul. Skúsme sa teda zamyslieť nad tým, ako by ste chceli vyriešiť vašu situáciu. Lebo problém bude kdesi vo vašom živote, a pokiaľ tú príčinu neodstránite, budete potrebovať iba viac a viac liekov.“

Cha! Že vraj odstrániť príčinu! Pre ňu by to bolo možno také jednoduché ako vyriešiť kvadratickú rovnicu. Mimochodom, učila som to svojich žiakov skoro 30 rokov a viem, že to mnohí aj tak nedokázali. Na gymnáziu, prosím pekne. Lebo sa bolo treba naučiť jeden porazený vzorec. No dobre, pripúšťam, že v stredoškolskej matematike je vzorcov viac, až požehnané, ale aj tak – ja nijaký vzorec na riešenie svojej situácie nemám! Život nie je matematika. Nič si nemôžete s istotou vypočítať. Ľudia okolo vás sú ako neurčité premenné, nikdy neviete, ako najbližšie zareagujú, alebo čo si vymyslia a potom aj vykonajú. V lepšom prípade vás príjemne prekvapia, v tom horšom zrania. Vedela by som rozprávať o jednom aj druhom prípade – najmä o tom druhom...

Točím sa v kruhu ako pes za svojím chvostom. Viem, že najlepšie bude tento kruh preťať nejakým ráznym aktom, ako mi to radila aj lekárka: „Ak neviete, ako sa vymaniť z bludného kruhu, pretnite ho. Ako Alexander Macedónsky ten povestný uzol, ktorý nikto nevedel rozviazať. Zapamätajte si to, prosím, ako príklad.“

Vzorec. Alebo rázny akt.

To prvé je nepriechná alternatíva, ako som už ilustrovala. Taký vzorec nemožno odvodiť, to viem aj na základe skoro tridsaťročného spolunažívania s Milanom. Vďaka láske k nemu a spolužitím v manželstve som sa stala pasívnym svedkom hroznej histórie Židov, najmä holokaustu v dvadsiatom storočí. Tá história aj skúsenosť trvajú a trvajú a trvajú. Prajem si – ale toto nie je moje tretie želanie, pozor! – aby

sa poučenie z týchto udalostí stalo súčasťou kolektívneho vedomia ľudstva, ktoré ako prvý zadefinoval Sigmund Freud už dávno, tak pred 100 rokmi. Na Blízkom východe sa zároveň neustále dejú hrozné veci, o ktoré sa voľky-nevoľky musím zaujímať. Totiž, keby som sama nezapla hlavné správy na niektorej z televízií, urobil by tak Milan.

Lenže – toto všetko bolo príčinou mojich ťažkých snov *predtým*. Predtým, ako sa moje deti odobrali do rôznych kútov sveta. *Teraz*, keď som dobre oboznámená s podmienkami, v akých žijú, ma síce ich ďalší osud naďalej trápi, ale nie až tak ako... Ako môj vlastný, čo, ako vidieť, sa mi začalo premietiť aj do snov.

Po druhé: nejaký rázny akt. O tom už vôbec nemusím uvažovať, viem, čo treba urobiť. *Alea iacta est*, kocky sú už hodené. Len aby sme si s Milanom konečne sadli a dohodli sa nejako! Aby sme sa pohli k riešeniu, ktoré bude znamenať hádam aj zisk pre moje zdravie! A v tom túžobne očakávanom riešení je zakódované moje tretie želanie.

Náhle mi zide na um, že kým som bola u Daniela v kibuci, väčšinu týchto liekov som nebrala, lebo som si na ne ani nespomenula, ani ich nepotrebovala. Nič ma netrápilo! Hm... Nebol ma driek, nebola som nervózna, nepálila ma záha a každý večer som zaspávala ako dieťa v kolíske. Ráno som si vzala akurát lieky na vysoký tlak, pre istotu. A to bolo všetko...

Dopekla! Pri predstave, že dnešok prežijem pod touto strechou opäť v tej dusnej, až nepriateľskej atmosfére, ktorá medzi mnou a manželom zavládla, mi po spánkoch stečú dva studené cícerky potu a celá sa chvejem. Musím sa ísť opláchnuť do kúpeľne.

Otvorím dvere izby a temer sa prevalím cez Rastyho, ktorý si v poslednom čase zvykol spávať pri vonkajšom prahu miestnosti, kde práve spím. Môj zlatý, určite tuší, čo sa vo mne odohráva. Hovorí sa, že psy kopírujú správanie a nálady svojich pánov, a ja to môžem iba potvrdiť. Iba Milanovi neslobodno prezradiť, že pánom toho psa nie je on, ale... Viete, on je samolúby ako každý chlap, Žid či Nežid. Myslí si, že

keď on chodí s Rastym na prechádzky častejšie, je to jasná vec. Nie je.

Rasty nasáva moje nálady lepšie ako špongia, hoci neviem, kde v centrálnom nervovom systéme má túto schopnosť telepatie zabudovanú. Keby som to zistila, mohla by som získať aj Nobelovu cenu, lebo tá dispozícia je určite schovaná na tom istom mieste aj u človeka, trochu vyvinutejšieho cicavca. Páni, to by mi kvapal milión švédskych korún! Páni, ten objav by sa dal aj inak parádne využiť! Len sa zamyslime...

Takže radšej nie. Aj to by sa zneužilo, ako nukleárne objavy. Tie na ničenie, telepatia na manipuláciu. Keby si licenciu zakúpil nejaký diktátor, a je jedno, z ktorého konca sveta, Hitler by bol oproti nemu úbohý gašparko. A že ten teda vedel manipulovať davmi...

Rasty je však dojmavý aj inak ako ľudia. Nezabudol, kto ho ako prvý z našej rodiny zdvihol do náručia, pritúlil si ho a vytvoril mu domov. Nedám vám trikrát hádať – bola som to ja, kto ho vzal z útulku a kto mu (obvykle) každý deň pripraví obed. Niekedy z mäsovej konzervy, niekedy domáci – napríklad rizoto s mäsovými odrezkami, kuracie či hovädzie mäso z polievky, hemendex zo starej šunky, zvyšky plnenej kapusty, a tak podobne, čo sú preňho ne-za-bud-nu-teľ-né zážitky. A to je ten pravý, živočíšny dôvod, pre ktorý bude doživotne vnímať mňa ako svoju paniu. Zohnem sa k nemu a párkrát ho pohladím na zátylku, to má najradšej. Spokojne, tlmene a hlboko zavrčí, a keď prestanem, mierne nadvihne uši: „Už zasa buntošíš?“

„Koľko je hodín?“ Milan otvorí dvere zo spálne, prebudený povedomými zvukmi.

„Dobré ráno. Asi pol šiestej.“

„Dobré. Hádám pôjdem von s Rastym,“ zíva a pretáhuje sa vo dverách.

„Počúvaj, tie trekové topánky, čo sme ti nedávno kúpili, dlho nevydržia, keď sa budeš s Rastym prechádzať po mokrej lúke.“ Akoby som mu to neprízvukovala už nejaký ten čas. Viem, o čom hovorím. Na jednej strane, Milan chodí do obchodov s potravinami celkom rád, pretože má zdravý apetít, ale na druhej strane, do obchodov s obuvou a oblečením vchá-

dza príšerne nerád. Keď sme tam museli spolu zújsť, vždy som mala pocit, ako by som bola tým párom volov, ktoré za sebou ťahajú vrchovato naložený voz. A isto nie slamou. Odkedy sme sa vzali, všetky košele, tielka, gate, saká, ponožky, spodky, pyžamá, bundy som mu kúpila sama. S ohromnou úľavou, ba priam s nadšením prenechám tieto starosti nastupujúcej novej dáme, ktorá, ako sa zdá, má lepšie presvedčovacie schopnosti ako ja. *Len aby to bolo už čím skôr...*

A tieto topánky sú za posledný rok už druhé, ktoré mieni zničiť. Kto to kedy videl, aby sa majiteľ so psom prechádzal tade, kade chce chodiť pes. Pravidlá určuje majiteľ, a nie domáci miláčik Rasty, aj keď pochádza zo Škótska a má v génoch zakódované hmlý, dažde, rozmočené pôdy a lúky. Dost som sa s Rastym nabejala po cvičisku, aby poslúchal príkazy. Moje počúvol vždy – dokonca aj včera, v tom extrémnom prípade, v ktorom došlo k poraneniu mojej ruky – a nikdy som nepripustila, aby ma zatiahol do blata. Okrem toho, žijeme v mestskej štvrti, kde sú schránky pre psie exkrementy, a to v blízkosti chodníkov lemovaných korunami vyše dva desaťročných stromov. Je to pekná prechádzka, miestami na chodníčku pod stromami, miestami po asfalte.

„Nechaj ma na pokoji a nerieš, kade mám chodiť so psom,“ zašomre môj manžel.

Vrátim sa do svojej izby a vyberám si lieky. Toľko liekov!

Lenže ja ich už nepojedám ako kedysi, akoby to boli lentilky. Nastáva okamih selekcie.

Neurol – hm... Zásoby sa mi zmenšujú, a nové mi už lekárká nepredpíše... Ale aspoň polku mi treba, aby som zvládla stretnutie s Milanom a nehádala sa s ním; viac nie. Potom je tu liek na osteoporózu – ten beriem, ten je v mojom prípade skôr preventívny, ale môže kostiam iba prospieť; liek proti nadmernej tvorbe žalúdočnej kyseliny – ten si nechám v zálohe na neskôr, ak pocítim potrebu vziať si ho. Najdôležitejšie sú lieky, ľudovo nazývané na vysoký tlak a na srdce, ktoré mi pribudli nedávno, po kadejakých vlastných peripetiách a excesoch rôznych členov mojej rodiny. Majú také jazyk lámajúce názvy, že si ich neviem natrepať do hlavy. Našťastie, sú iba dva. Aha, a antialergiká – tie by som mala rovno vyho-

diť... alebo dobre, dobre, vrátiť v lekárni. Je október, obdobie vegetačného pokoja, tak načo mi ich brať. A v Izraeli mi nebolo nič, vôbec nič, aj keď tam kvitli rastliny ostošesť. *Stačí zmeniť vzduch...*

Odchádzam s tabletkami v hrsti do kuchyne, aby som si k ich konzumácii napustila pohár studenej vody. Prehltnem ich a posadím sa do prúteného kresielka pri stolíku v kuchyni, aby som vyčkala, kým nastúpi ich blahodarný účinok. Modlím sa, aby sa tak stalo čím skôr. Lebo kým sa tak nestane, prajem si hneď a zaraz odtiaľto ujsť.

Sloboda.

A to je moje tretie želanie, ktoré si schovávam pre zlatú rybku.

2. KAPITOLA

Taký bežný deň

Sedím tu, kým ručičky na nástenných hodinách nevytvoria zvislú úsečku. Ako bývalá profesorka matematiky viem veci najpresnejšie pomenovať takto, hoci iný by povedal jednoducho – do šiestej.

Mohla by som tú hodinu medzi piatou a šiestou rannou využiť aj lepšie, napríklad ako voľakedy, ani nie tak dávno, maľovaním. To som však už vzdala. Po prvé, už máme celý byt ovešaný mojimi najmilšími obrazmi; po druhé, moje deti nijaké obrazy momentálne nechcú, predovšetkým preto, lebo by si ich zatiaľ nemali kam zavesiť; po tretie, už fakt neviem, kam by som tie nové výplody mojej fantázie ukladala, veď aj teraz o ne stále zakopávam; a po štvrté – nikomu to nepovedzte, ale predať sa mi z nich podarilo iba zopár.

Koľko je hodín? Tri minúty po šiestej. Čas pustiť sa s prelepenou rukou do prípravy kávy a raňajok pre nás oboch. Dva záhryzy do šliach na vrchnej strane ľavej ruky, pochádzajúce od Rastyho, ma bolia ako sviňa. Prepáčte, ale naozaj veľmi. Ako to radia aj v televíznych reklamách – ak mi neveríte, spýtajte sa svojho lekára, čo znamenajú preťaté šľachy. Počas dňa hádam zvážim návštevu na chirurgii, či mi na rany netreba steh alebo dva. Aj kávu budem robiť na dvakrát, lebo Milan si dáva iba takú hustú, silnú, z maďarského kávovariča zvaného *kotyogó*, ktorý je z akejsi zliatiny – je ťažký, rokmi nadobudol patinu, vďaka prirodzenej lenivosti majiteľa neodstrániteľnú, a má kapacitu jedno deci. Mne by z tej smoly stačilo za hlt, a mala by som problémy na pol dňa. Čistý jed.

Milanov kávovarič úspešne sedí na najmenšom horáku nášho sporáka. Teraz si potrebujem uvariť kávu pre seba. Nesku s mliekom a cukrom, aby som si trochu osladila život. Pravou rukou chytím varnú kanvicu za rúčku, a tou istou ru-

kou, iba pohybom prstov odklopím na nej viečko, aby som ju podložila pod vodovodný kohútik, ktorý dokážem otvoriť aj zranenou ľavou rukou, a napustím do nej vodu. Ešte ju dať nazad. Pravou rukou. Na podstavec, ktorý v nej elektricky zohreje vodu.

Dopekla, keď má človek k dispozícii iba jednu ruku, je ako Lazar.

Dopekla, ešte je len pár minút po šiestej, a už som nervózna ako stratená sýkorka. Našťastie, voda v kanvici už zovrela, tak si stihnem zaliať kávu vo svojom veľkom hrnčeku, zapáliť cigaretu a vypnúť plyn pod Milanovým kávovaričom. Práve si potiahnem prvý slasťný, podľa varovania na škatuľke smrtiaci šluk, keď sa v kuchyni objaví Milan. Aha, vrátili sa s Rastym z prechádzky, Milan je už prezlečený do práce. Ako prvú zaregistruje vôňu kávy, teraz už z dvoch zdrojov, a privrie na chvíľu oči. No keď ich otvorí, vrhne na mňa skúmovavý pohľad: „Nevyzeráš najlepšie.“

Prikývnem. Zle som spala. Ale nahlas mu to nepoviem. My dvaja sme si už povedali všetko, čo sme museli. Pokračovanie dnes popoludní, ak sa mu uráči byť doma. Už som sa vzdala nádeje, že on dokáže pochopiť *moje stavy*, že ja dokážem pochopiť *jeho stavy*, a navyše – nie som si istá, či ho to všetko náhodou nezaujíma presne tak ako mňa – teda minimálne, aby sme boli presní.

„Fuj. Tohto smradu by si nás mohla oboch ušetriť. Napáchne aj celý byt.“

Dopekla aj s jeho čuchovými vnemami, ktoré sa objavujú vtedy, keď ich nik nepotrebuje. Bývala som voňavá, rozkvitnutá a svieža ako ruža – a to mi vari niekedy oznámil, povedal?

Áno, ja fajčím značku, ktorej som verná už dlhé roky. Pustím do ľufu nejakú tú desiaturku eur mesačne. Nie veľa, jednu škatuľku mám na dva dni, pretože ako je známe, fajčenie škodí okrem zdravia aj peňaženke. Milan nadobro prestal fajčiť asi pred dvoma rokmi, a odvtedy sa k fajčiarom správa ako taký inkvizitor, v duchu hesla: Keď som to dokázal ja, prečo ste vy také slabosi? A keď sme už pri peniazoch – nemohla som nezacítiť drahú kolínsku, v opare ktorej vplá-

val do kuchyne. Jasné, nechce ju obohatiť o dymový závoj... Usmejem sa.

„Čo sa smeješ?“ zavrčí.

„Nesmejem sa, ale usmievam. A aspoň jeden z tých horných gombíkov si zapni,“ na tej drahejšej košeli značky *Alain Delon*, prehltnem. Kým som bola u Daniela, kúpil si ich zopár. A nielen košeľe, ale aj spodnú bielizeň inej chýrnejšej značky, čo som zistila pri praní. Neverím, že bol pri tých nákupoch sám... Ale o to sa už nestarám, rovnako ako o jeho nové a ťažké náramkové hodinky. Iba tá, tiež nová, zlatá retiazka s príveskom, na ktorom je jeho znamenie, mi príde taká nezvyklá, Milan nikdy nenosil žiadne šperky. Ale jemu zrejme pripadá náramne *chic*, keď nechal dva gombíky rozopnuté, aby ju bolo vidno aj s príveskom.

Po mojom upozornení sa zamračí ešte viac a zapne si jeden gombík. Ten bližšie ku krku. Teraz vyzerá, že mu gombík nižšie chýba, čo ma rozosmeje.

Už nepovie nič, iba zagúľa očami.

Keby tu niekto mal gúľať očami, tak skôr ja, a to kvôli domácomu rozpočtu. V súčasnom rozpoležení si pripadáam ako prváčik, ktorý má k dispozícii iba to školské počítadlo s farebnými guľôčkami. A musí držať hubu a krok, lebo pokiaľ ide o správnosť výsledku, má rozhodujúce slovo pani učiteľka. S tým rozdielom, že v našej domácnosti vždy hodnotil výsledok Milan, či sa mi to páčilo, alebo nie. (Nepáčilo.) On rozhodoval, či som za uplynulý mesiac gazdovala dobre, a ak áno, vzal to na vedomie potichu, bez akejkoľvek vnímateľnej známky, a šlo sa ďalej bez straty bodov. Ak som zlyhala – *fuj, päťku ti do žiackej knižky!* Nevykričal mi to síce nahlas, držal svoje dekórum, ale chodil okolo mňa nápadne častejšie ako inokedy a prejavoval svoj nesúhlas v podobe prerývaného funenia a fučania vytrvalo sa obnovujúceho dovtedy, kým nenadobudol pocit, že sa ho už-úž čochvíľa budem musieť spýtať, čo ho trápi. (Nespýtala som sa, keď som to raz vedela.) Milana totiž v minulosti najviac trápilo, ak mu nezostalo dosť peňazí na benzín alebo noviny a časopisy. To sa však zmenilo. Už nastolil nový kurz, kupuje si drahé veci a vyberá z účtu hoci aj posledné peniaze. *Teraz sú totiž v hre*

už aj režížné výdavky v súvislosti s tou dámou... A spoločné s tým prváčikom mám zas to, že si s tými počtami musím poradiť sama, lebo môj manžel – ako po celý život – sa o také prízemné veci ako sú peniaze vôbec nezaujíma. (Ak ich má dosť, pravdaže.)

„Vonku fúka a je sychravo, obleč si do práce ten hrubý sveter a semišovú bundu, čo som ti na jar kúpila,“ poviem. Ľavou rukou vyberiem zo skrinky najprv tanierik, potom naň postavím šálku a nalejem do nej – pravou rukou – kávu z liatinového kávovariča.

Milan hneď vd'ačne siahne za šálkou a odchlipne si z kávy.

„Počúvaj, príď popoludní domov čo najskôr, musíme sa porozprávať,“ vypustím dymový obláčik.

„Dočkaj času ako hus klasu,“ chmúri sa. „Čo myslíš, čo ma čaká v robote po týždni dovolenky? Budeš mi diktovať aj to, kedy budeme uskutočňovať *domáce* interné porady?“

„Nebudem,“ vyfúknem ďalší obláčik a teraz naschvál smerom k nemu.

Otočí sa mi chrbtom, už neodpovedá. Zberá sa do práce. Do tej, čo som sa pred niekoľkými rokmi obávala, že ho z nej prepustia. Neprepustili, naopak, povýšili ho, takže teraz neodchádza zamyslený a zhrbený, ale zamyslený a vypätý ako husár. Aj také zázraky sa stávajú. Moja nebohá svokra by iste mala radosť, že synova genialita sa napokon prejavila a že ju rozpoznalo aj jeho okolie, aj keď to nejaký ten čas trvalo – Milan bude mať 60 rokov, teda čochvíľa by mohol byť v dôchodku, keby chcel. Nechce. A je jasné, že vo firme si ho na danej pozícii podržia, keď ho na ňu pred dvoma rokmi dosadili.

Zázrak, ako vravím. Ale keďže v živote nič nie je zadarmo, ani zázrak, a všetko musí byť nejako vykompenzované, ja som sa stala tou, ktorá nemá kam ísť, ktorá nemá nijakú prácu, a do dôchodku mi nejaké tie roky chýbajú. Takže predsa len – hoci iným spôsobom – sa moje niekdajšie obavy naplnili a mám finančné starosti. A veľké. Nemám nijaký príjem. Úver, ktorý si môj manžel vzal pred rokom, čochvíľa splatím z peňazí, ktoré mi Mimi poslala za polovičku podniku. Tak ma vychovali, že dlhy sa platia. (Možno, že zle do dnešného

sveta.) Totiž, keby sme to vzali pekne od podlahy, bol to úver pre našu dcéru, ale Milana také maličkosti nezaujímajú. Vo všeobecnosti – môj manžel sa o peniaze nikdy nestaral, a teraz si myslí, že zarába dosť a spoločný účet je bezodný.

No počkaj, zajac, o chvíľu si to budeš manažovať sám.

Moje úvahy sa opäť točia v bludnom kruhu. Asi preto, že aj dnes, tak ako včera, tu budem trčať medzi štyrmi stenami celý deň sama.

Vyzerám z okna na parkovisko pred bránou. Milan si otvára najprv zadné dvere auta, s rozmachom a zľahka vhodí svoj *druhý* notebook na zadné sedadlo. Prvý má doma v spálni a tretí počítač, veľký stolový, v robote. Ten druhý notebook nazývam aj prenosným – preto, lebo si v ňom nosí prácu domov, a po večeroch robí súčasne na ňom aj na tom prvom. Génus alebo *echtovný* ajťák – veď vravím, už mu chýba iba punc na nejaké nenápadné miesto ako tomu šperku, čo mu najnovšie visí na krku. Potom si otvorí predné dvere, s ľahkosťou šuhaja vhpne na predné sedadlo a odpichne sa z parkoviska s bravúrou účastníka rely. Ej, ale vyzerá dobre v tej semišovej bunde, čo som mu kúpila vo výpredaji za polovičnú cenu, v tých hnedých topánkach z pravej kože, ktorých nákup tak ofrflal, v tých značkových rifliach, ktoré som mu objednala na mieru z internetového obchodu, keď boli v zľave... Ej, ale mu stúplo sebavedomie... je to zjavné. Veď aj v robote vydáva hlavne príkazy a rieši iba koncepčné veci. „S detailmi nech sa babrú zelenáči,“ zvykne občas poznamenať.

Človek, ktorý vďaka svojmu nadaniu, vzdelaniu a cieľavedomej práci dosiahol, čo len chcel, a zariadil si život tak, ako mu vyhovuje.

Taký nie celkom zanedbateľne malý čert vo mne, ktorého sa darmo snažím zahlásiť, zahlási: „Správne. Čo len chcel.“

Čo sám chcel.

Čo sa zatiaľ vonkoncom, ale vonkoncom nedá povedať o mne.

Teraz sa mi prvýkrát dnes zatočí hlava a mám dojem, akoby sa dlážka pod mojimi nohami začala strácať.

Čas na úvahy, kedy bude konečne preťatý ten škrtiaci gordický uzol, ako sa čím skôr vymaniť z tohto mŕtveho života, ak len nechcem, aby sa moje želanie – újst' odtiaľto – naplnilo inak: v podobe čalúnenej kobky v psychiatrickej liečebni.

Prázdne hodiny predo mnou. Takých deväť, kým sa Milan vráti z práce a začneme *ten* rozhovor.

Môžem si ich spestriť naládovaním práčky a vešaním bielizne – čo nie je potrebné každý deň; utieraním prachu, vysávaním, varením – čo tiež nebude potrebné každý deň, lebo odteraz budeme doma iba dvaja.

Jedna činnosť ma vskutku baví viac ako druhá.

Medzitým sprostredkovane riešiť problémy mojej chorej mamy, čo vyzerá na *never ending story*, lebo Katka nezvláda mamine výpady ani jej ozajstné či vydumané sťažnosti. Včera mi opäť plačúc volala, aby sa so mnou poradila.

A čo ja, po tom všetkom, mám s tým vôbec spoločné?

Prázdne hodiny predo mnou aj potom, keď sa Milan vráti z práce. Vypijeme si spolu kávu, prehodíme pár otázok a odpovedí.

Ja: „Aký si dnes mal deň, čo bolo v práci?“

On: „Blázinec ako obvykle. Musím si ešte večer odskočiť do práce.“

„Hej, *do práce*...“ prikývnem ledabolo.

„A čo nového doma?“

Ja: „Nič zvláštne. Mama sekíruje Katku; včera ju požiadala, aby jej vybavila pobyt v kúpeľoch...“

On, podráždene: „Prepáč, na tvoju mamu nemám nervy. Každý si chráni duševné zdravie, ako vie. A ja musím... No, proste musím ešte čosi doriešiť.“

„Ale ja sa chcem s tebou porozprávať! Ráno som ti to spomínala!“

„Inokedy. Teraz nemám čas.“

Odíde do spálne s *druhým* notebookom a zavrie za sebou dvere.

Ďalšie prázdne hodiny predo mnou.

Môžem si ich spestriť žehlením, prichystaním večere (nevím, pre koho, keď sa Milan chystá *odskočiť si do práce*),

pozeraním hlúpych programov v telke, písaním *rádoby* vtipných statusov na Facebook, lebo tie získavajú najviac lajkov. Od „priateľov“, ktorých väčšinu som nadobudla len nedávno a bez osobnej iniciatívy, iba vďaka Mimi. Povedala: „Musíme svoj podnik propagovať aj na Facebooku, je taká doba, mami.“ To je síce pekné, ale ja z tých ľudí osobne poznám tak jedno percento. Niet nad osobné stretnutia...

Jedna činnosť ma vskutku baví viac ako druhá.

Alebo môžem telefonovať s kamoškami, ktoré mi ešte zostali. Už ich nie je veľa. Za posledné dva roky som mnohé z nich odplašila svojím správaním, ktoré vyplývalo z pretlaku práce a starostí. *Mea culpa, mea maxima culpa*. Ale aj tie rozhovory si musím zadeľovať, lebo tie ženy pracujú a iste nemajú každý večer chuť pokecať si práve o mojich starostiach, aj keď ja si rada vypočujem tie ich. Paradoxne mi to pomáha vidieť svoje problémy aspoň v trochu miernejšom svetle.

Najradšej by som však od toho všetkého ušla. Hneď, len aby som mala pokoj. *Bože, ale ako mám riešiť problém, keď sa so mnou Milan nechce rozprávať?* Musím tu trčať, hoci by som oveľa, oveľa radšej utekala nazad do kibucu, kde by som mohla byť aktívna.

Lebo tu som paralyzovaná.

Milan by so mnou nikde neutekal, to je jasné. Pred rokmi mu to ani nenapadlo, dokonca sa mi o tej možnosti ani nezmenil – a to sme vtedy ešte mali šancu presmerovať tok štyroch životov do iného koryta. Ten sa nepohne nikam, ani do Izraela, krajiny svojich predkov, kde je IT biznis na svetovej úrovni. „*Preboha, aby som v mojom veku začínal niekde znova?*“ priam ho počujem zvoláť. Tak, asi tak sa bál aj vtedy, keď dostal prvú (a poslednú) slušnú ponuku na prácu v zahraničí...

Zaujímavé, že Daniel sa ničoho nebál a žil tam sám už dlho predtým, ako ho Milan pred dvoma rokmi dotiahol na tie pamätné Vianoce domov, a Miriam... Ale to sa musím vrátiť v čase trochu späť. Presne k tým Vianociam, a čo nasledovalo po nich.